

LOFAR – de stand van zaken

Juli 2006

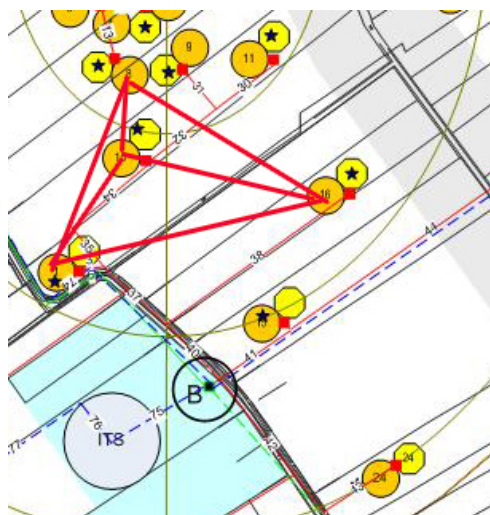
HET GAAT NU ECHT BEGINNEN

Na jarenlange voorbereiding is de bouw van het eerste station in juli begonnen.

Het heeft even geduurd, maar op 10 juli was het dan zover. De bouw van het eerste echte station van LOFAR is begonnen. Binnen de LOFAR organisatie wordt dit CS1 genoemd, Core Station 1. Alhoewel de naam doet vermoeden dat het dan om een enkel station gaat, zullen in de praktijk maar liefst vier locaties gereed worden gemaakt voor de eerste waarnemingen. De elektronica voor een station wordt dan verdeeld over deze vier locaties.

Om welke locaties gaat het dan?

In onderstaand kaartje is aangegeven om welke vier locaties het gaat:

Op het kaartje is de Beeksdijk duidelijk te zien, alsmede het huidige testveld (ITS). De stations die met rode lijnen zijn verbonden zijn de vier velden waarmee in juli een begin gemaakt is.

Wat zien we straks?

Voorlopig zullen alleen de Low Band Antennes geplaatst worden op de velden.

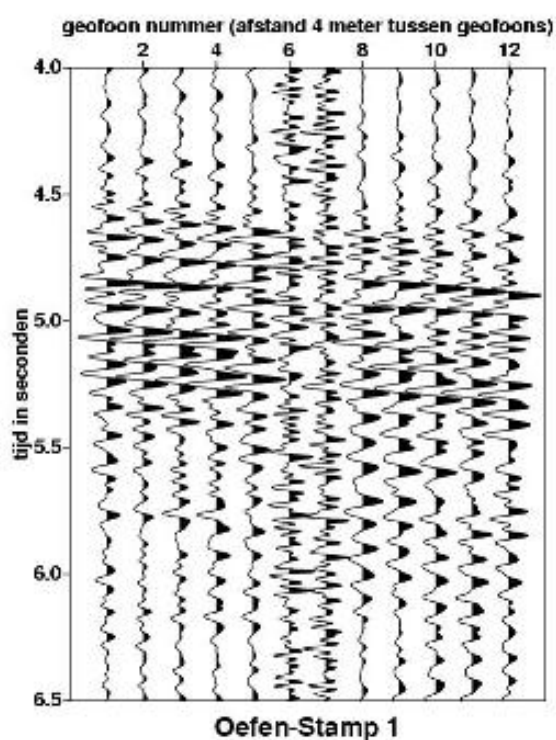
Verder worden er een aantal kasten geplaatst met daarin de elektronica voor de stations.

En dan

Nadat CS1 gereed is, is het voor het eerst mogelijk om het complete systeem van antenne tot aan de supercomputer in Groningen te testen. Nadat we gereed zijn met deze testen gaan we begin volgend jaar verder met de resterende 76 stations.

STAMPPOT EN LOFARWEEK

Om ook de jeugd van Borger-Odoorn te betrekken bij LOFAR, werd in samenwerking met het bureau Onderwijs van de gemeente een LOFARweek georganiseerd voor alle 23 basisscholen binnen de gemeente. 2600 kinderen van groepen 1 t/m 8 maakten kennis met astronomie, techniek en natuurlijk met het LOFAR project.

Stamppot

Als start van deze week hebben de kinderen uit groepen 6, 7 en 8 (ca 1300 kinderen) deelgenomen aan de "stamppot" en de geofoons van de TU Delft flink laten schrikken. En heuse kleine aardbeving had dat tot gevolg. Niet zo gek dus dat het Jeugdjournaal, SBS6, RTL4 en TV Drenthe van de partij waren. Enkele medewerkers van ASTRON hebben in de week daarna op verschillende scholen gastlessen gegeven over sterrenkunde en de betekenis van LOFAR voor ander wetenschappelijk onderzoek. De reacties van de kinderen, leerkrachten maar ook van de ouders waren zeer positief. Er zijn inmiddels ook uit andere Drentse gemeenten verzoeken gedaan om iets soortgelijks te organiseren.

Het Dagblad van het Noorden zette zelfs een vliegtuig in om een mooie luchtfoto te maken van het stampot spektakel op 19 april 2006.

LOFAR PRIJSVRAAG

Burgers en het bedrijfsleven uit de gemeente Borger-Odoorn beseffen heel goed dat het feit dat het centrum van LOFAR in hun gemeente ligt een betekenis heeft voor het gebied. Zij zien dat er kansen liggen om de aanwezigheid van LOFAR te "vermarkten". Om sprankelende ideeën boven tafel te krijgen zijn verschillende hogescholen uitgenodigd om mee te doen aan een prijsvraag. Studenten worden uitgedaagd om met gedurfde, inspirerende en "vet gekke" plannen te komen voor verschillende aspecten. Het gaat daarbij niet om de technische vakgebieden maar om kunst, cultuur, sport, natuur, landschap, milieu, recreatie, toerisme, gezondheidszorg en economie.

Op 28 september vindt er een kick-off bijeenkomst plaats waarop alle studenten die mee willen doen kennis gaan maken met LOFAR in het veld, het gebied, de bewoners en het bedrijfsleven. Daarna ontwikkelen zij hun eigen plannen, die in het voorjaar van 2007 op een symposium gepresenteerd worden. Dan worden ook de prijswinnaars bekend gemaakt.

De LOFAR organisatie ondersteunt dit bottom-up initiatief van harte omdat het laat zien dat mensen zelf initiatieven ondernemen om in te spelen op het feit dat het centrum van LOFAR in hun achtertuin ligt.

GRONDVERWERVING EN BOUWVERGUNNINGEN

LOFAR heeft op het ogenblik bijna 400 ha verworven. Het gebied omvat de "binnenste ellips, het centrum van LOFAR" en een groot deel van Uilenbroeken op de flank van de Hondsrug. Voor alle LOFAR stations in dit gebied zijn nu bouwvergunningen aangevraagd zodat in het komend jaar de antennes en andere sensoren geplaatst kunnen worden.

De zoektocht naar buitenstations gaat na een aanvankelijk trage start nu ook voorspoedig.

Voor de strook langs het Achterste Diep en voor het gebied Uilenbroeken, beide begrensd door provincie ten behoeve van natuurontwikkeling, heeft LOFAR een subsidie aangevraagd in het kader van natuurbeheer.

NATUURONTWIKKELING

Samen met de Stichting Het Drentse landschap heeft ASTRON opdracht gegeven aan Oranjewoud om een inrichtings- en beheersplan te maken voor het hele gebied.

Voorlopig lijkt het er op dat het gebied Uilenbroeken ingericht wordt als gebied waarin laagtes worden aangelegd, de bouwvoor er voor een deel af wordt gehaald zodat er een prachtig gebied ontstaat waarin kwel een belangrijke rol speelt. Het gebied rond de beek, die weer zal gaan meanderen, lijkt te worden ingericht en beheerd als nat weidevogelgebied, met mogelijk een lichte vorm van begrazing.

Belangrijk is dat de omgeving en met name de omliggende agrarische gebieden geen enkele hinder ondervinden van de andere waterhuishouding in het LOFAR gebied.

In het najaar worden de conceptplannen aan de omwonenden en belangstellenden getoond. Dan kunnen ook suggesties vanuit de bevolking besproken worden.

Colofon:

Redactie: LOFAR, Frederiek Westra van Holthe,
holthe@astron.nl, 0521 595162

Adreswijzigingen doorgeven per mail: holthe@astron.nl